

Motion till riksdagen 2019/20:3623

av **Patrick Reslow m.fl. (SD)**

Med anledning av skr. 2019/20:162 Riksrevisionens rapport om undantag från skolplikten – regler, tillämpning och tillsyn

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rektorernas möjlighet att bevilja ledighet utan huvudmannens medgivande bör begränsas till 20 dagar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skollagens skrivning om ”synnerliga skäl” (7 kap. 18 §) vid beviljande av ledighet ska förtydligas och t.ex. inte gälla för ledighet vid religiösa högtidligheter och semesterliknande ledigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa vite för föräldrar som ignorerar rektorns beslut om att inte bevilja ledighet och att införa anmärkning i betyget i de fall då eleven går i en årskurs med betyg, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga Skolinspektionens plikt att kontrollera rektorernas och huvudmännens hantering av ledighet för elever, upphävande av skolplikten på grund av varaktig vistelse utomlands samt medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast ska återkomma med förslag till relevanta förändringar av skollagen för att tillmötesgå Riksrevisionens rekommendationer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Riksrevisionen pekar i sin rapport Undantag från skolplikten – regler, tillämpning och tillsyn (RIR 2019:37) på mycket allvarliga brister i hanteringen från vissa rektorers sida i fråga om att bevilja ledighet för elever. Även medgivande av ”varaktig vistelse utomlands” samt att ”fullgöra skolplikten på annat sätt” dras med problem. Mycket stora skillnader vid beviljande av ledighet föreligger också mellan olika skolor och huvudmän.

Bakgrunden till Riksrevisionens rapport var det mycket uppmärksammade fallet i södra Sverige där en familj lyckades undanhålla alla sin fem barn från skolgång. Familjen hade avsiktligt lurat myndigheterna med paragrafen om ”varaktig vistelse utomlands”. Då familjen under långa perioder vistades i hemmet torde det ha varit av rudimentär karaktär att kontrollera detta beviljande långt tidigare. Sådana här påfallande och allvarliga fall ska inte kunna ske i vårt land, medan andra fall självfallet kan vara betydligt mer komplicerade att kontrollera.

1. När det gäller rektorerna så utsätts de ibland för starka påtryckningar från drivande föräldrar att bevilja ledighet av allsköns karaktär. Det skulle vara en stor avlastning för rektorerna att ledighet över 20 dagar måste beviljas även av huvudmannen. Ledigheter över 20 dagar måste i seriösa fall planeras ganska lång tid i förväg, och därmed är det ett mindre problem att huvudmannen måste godkänna ledigheten.
2. Stor otydlighet gäller i dag i fråga om skollagens begrepp ”synnerliga skäl”. Ibland är resor, filminspelningar och religiösa högtider grund för ledighet över 10 dagar, vilket i de allra flesta fall är oacceptabelt. Några huvudmän tolkar begreppet betydligt mer restriktivt. Ett förtydligande av regelverket skulle underlätta rektorernas och huvudmännens arbete oerhört mycket.
3. Det framkommer också i Riksrevisionens rapport att en del föräldrar ignorerar ett nej från skolans rektor och tar sitt barn från undervisningen utan lov i strid med gällande regelverk. Detta är fullkomligt oacceptabelt, och huvudmännen måste kunna markera hårdare än i dag mot dessa brott mot skollagens bestämmelser. Ett vite bör kunna dömas ut mot föräldrar som uppenbart ignorerar rektorns eller huvudmannens beslut. Dessutom bör en anmärkning om ogiltig frånvaro med föräldrarnas goda minne föras in i betyget i de fall där eleven går i årskurser med betyg.
4. Riksrevisionen visar med all tydlighet att Skolinspektionen inte till fullo fullgör tillsynen av skolornas medgivande till ledighet, upphävande av skolplikten på grund av varaktig vistelse utomlands samt medgivande att fullgöra skolplikten på något annat sätt. Enligt den generella paragrafen 26 kap. 3 § i skollagen ska Skolinspektionen även utöva tillsyn över skolornas beviljande (och avslag) av ledighet. Denna paragraf skulle behöva förtydligas, och regeringen borde förtydliga uppdraget åt Skolinspektionen att utöva denna tillsyn. Det åligger också Skolinspektionen att utöva tillsyn även över huvudmännens tillsyn av beviljande av ledighet. Inte heller detta sker i tillfredsställande omfattning. Även här ska Skolinspektionens uppdrag förtydligas.
5. Det åligger regeringen och riksdagen att stifta lagar som är tydliga och konkreta i sina mål så att skolplikten fullgörs av samtliga elever. Det åligger även regeringen att ge tillräckliga resurser till de tillsynsmyndigheter som står under statlig kontroll så att de kan utföra sitt uppdrag på ett fullgott sätt. Regeringen bör därför snarast återkomma med förslag till förändringar av berörda bestämmelser i skollagen.

Patrick Reslow (SD)

Robert Stenkvist (SD)

Jörgen Grubb (SD)

Michael Rubbestad (SD)